

LUONNONVARA-ALAN TOIMIALAKLUSTERIN KOKOUS

Muistio

Aika:	ti 17.3.2026 klo 12–13.46 + Kemijärven toimipisteen oppimisympäristöjen esittely
Paikka:	REDUn Kemijärven toimintayksikkö, Myllylammentie 23, Kemijärvi & Teams

Osallistujat: ~~Anne-Mari Söderström, pj.~~
Kaija Kinnunen, MTK
Markku Matti, MTK
~~Aino Kurtti, MTK~~
~~Eija Nurmela, MTK/yrittäjä~~
~~Tuomo Marttila, Metsätalouslyrittäjä~~
~~Olli Lipponen, Metsähallitus Metsätalous Oy~~
Anna-Riikka Lavia, Ammattiopisto Lappia / Arctic Ice Cream Factory, varapj.
~~Rainer Peltola, Luonnonvarakeskus~~
Johanna Leppälä, Luonnonvarakeskus
~~Veikko Maijala, Lapin AMK~~
~~Anne-Mari Väisänen, Lapin AMK~~
~~Janne Näkkäläjärvi, Saamelaisalueen koulutuskeskus~~
~~Kyösti Paloniemi, Lapin koulutuskeskus REDU~~
~~Ulla-Maija Poranen, Lapin koulutuskeskus REDU~~
Pertti Moilanen, Lapin koulutuskeskus REDU
Mirva Akkanen, Lapin koulutuskeskus REDU
Jarmo Saariniemi, Ammattiopisto Lappia
~~Hanna Riina Vuontisjärvi, Kolarin kunta~~
Katja Jaako, Meri-Lapin työllisyysalue
Amanda Suokas, Rovaseudun työllisyysalue
Kaisa Mäkelin, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue
~~Hanna-Leena Pesonen, Lapin liitto~~
Anne Ristioja, Lapin elinvoimakeskus
~~Paula Alho, Pohjois-Suomen elinvoimakeskus~~
~~Inga Savukoski, Lapin elinvoimakeskus~~
Tuula Uusipaavalniemi, Lapin elinvoimakeskus (ennakointivastaavien verkosto)
Kaisa Liinanki, Lapin koulutuskeskus REDU

1. Kokouksen avaus, asialista ja sihteerin valinta

Varapuheenjohtaja Anna-Riikka Lavia avasi kokouksen klo 12.08.

Asialista hyväksyttiin.

Kokouksen sihteeriksi valittiin Ammattiopisto Lappialta Jarmo Saariniemi.

2. Läsnäolijat

Todettiin läsnäolijat (ks. osallistujalista yllä) sekä jäsenmuutokset. MTK:lta kokouksessa mukana uutena Markku Matti

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen 1.10.2025 muistio löytyy [luonnonvara-alan klusterin Lapin luotsi -sivulta](#).

4. Toimialaklustereiden vuoden 2026 yhteinen teema – Kaksoiskehittäminen

Toimialaklustereiden puheenjohtajien ja ennakointivastaavien kokous pidettiin 22.1.2026, koollekutsujana kaivos- ja teollisuusklusteri. Puheenjohtajakokouksen kokousaineistoja on koottuna tutustuttavaksi Luonnonvaraklusterin Teamsin kokouskansioon (Kokous_2026_03_17).

Kokouksessa teemaesittelyn ja Lappian Jari lisakan alustuksen pohjalta käytiin keskustelua kaksoiskehittämisestä. Keskustelun koonnos on jaettu etukäteen tutustuttavaksi kokouskutsun liitteenä ja se löytyy myös em. Teams-kansiosta.

Keskusteltiin kaksoiskehittämisestä ja sen mahdollisuuksista luonnonvara-alalla Anna-Riikan esittelemän puheenjohtajien alustuksen pohjalta. Esityksen diakooste on tallennettu klusterin jäsenten käyttöön Luonnonvaraklusterin Teamsin kokouskansioon (Kokous_2026_03_17).

Keskustelussa esille nousseita asioita:

- Maa- ja metsätalouden merkitys keskusteluissa on jäänyt vähäiseksi.
- Metsästysmajojen yhteydessä olevien lahtivajojen käytön korostaminen.
- Kalastus jäänyt vähälle huomiolle kaksoiskehittämisessä
- Miten riista- ja kalatuotteita käsitellään?
- Miten perinteiset toimintamallit ja -prosessit tukevat huoltovarmuutta.
- Jalostuksen siirtyminen yhä etelämmäksi Lapista huolestuttaa.
- Ruokapalvelukeskukset ovat kehittäneet joukkoruokailua.
- Ovatko maa-, poro- ja kalatalouselinkeinot tarpeeksi mukana varautumissuunnitelmissa. Tämä edellyttää, että elinkeinot säilyvät elävinä.
- Onko tehty pitemmälle menevää suunnittelua huoltovarmuudesta?
- Oppilaitosten kehittämissympäristöt keskeisessä roolissa huoltovarmuuden ylläpitämisessä (koneiden mm. pakastekuivureiden hyödyntäminen).
- Poikkeusoloissa ruoantuotanto laskee, jolloin raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden edestakainen kuljettaminen ei ole hyvä asia. Mietittävä, voiko esimerkiksi keskuskeittiöt käyttää raakamaitoa?
- Tarvitaanko elintarvikelakeihin huojennusta poikkeusoloissa?
- Maatilojen myynti/vuokraus ulkopuolisille, myös ulkomaalaisille.
- Omavaraisuuden nostaminen kotitarveviljelyllä esimerkiksi kasvimaiden perustaminen omakotitalojen ja kiinteistöjen piha-alueille.
- Reseptiikan kehittäminen poikkeusolojen ja paikallisesti tuotetuille raaka-aineille.
- Hankkeiden hyödyntäminen huoltovarmuuden parantamiseksi.

5. Klusteritoimijoiden keskeiset ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät

Käytiin läpi klusteriorganisaatioiden ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät jäsenten Teamsin kokouskansioon tekemien kirjausten pohjalta ja keskusteltiin niistä.

Klusteritoimijoiden keskeiset ajankohtaiset kuulumiset

Klusteritoimija	Luonnonvara-alan/Klusteritoimijan näkökulmasta - Ajankohtaista/tilannekuva nyt, Näkymät/tarpeita, joihin vastattava - Tiedotettavaa
MTK Kaija Kinnunen Aino Kurtti	Maidon ja naudanlihan hintoihin on saatu viime aikoina korotusta, mikä on helpottanut tilojen talousahdinkoa. Kyselytutkimuksessa jo lähes neljännes maito- ja nautatiloista arvioi tilan taloustilanteen hyväksi. Pari viikkoa sitten alkanut Iranin sota on jo nyt nostanut polttoaineiden ja maakaasun hintoja. Polttoainetta kuluu paitsi tilan koneissa, myös rahtia kuljettavissa rekoissa. Maakaasun hinta vaikuttaa

	<p>välillisesti lannoitteiden hintoja korottavasti. Toivottavasti tilanne saadaan nopeasti normalisoitumaan, ettei talouden notkahdus ole yhtä syvä kuin Ukrainan sodan alussa.</p> <p>Eduskunnassa odotellaan hallituksen esitystä elintarvikemarkkina-alaista. Tavoitteena on parantaa alkutuottajan asemaa ketjussa, jossa nyt kaupan hinnoittelulta on ylivoimainen.</p> <p>Metka-rahoituksen kanssa on haasteita, etenkin pohjoisen osalta tiehankkeissa; paitsi että tiehankkeilla varmistetaan puutavaran, myös virkistyskäytön liikkuvuuden osalta tieverkon kattavuutta, myös huoltovarmuuden ja maaseudun tieverkon kokonaisuuden osalta on jo myönteisen rahoituspäätöksen saaneita hankkeita jäämässä kuitenkin vaille rahoitusta.</p> <p>Luontoarvomarkkinat etenevät isosti, MTK ja Metsänhoitoyhdistykset ovat avainasemassa metsänomistajien tavoittamisessa sekä asiantuntijuudessa luonnonarvohehtaarien määrittämisessä maastossa. Koneen Säätiön rahoituksella LUMA-hanke pääsee kehittämään kunnolla markkinoita: https://www.mtk.fi/-/lumahanke</p> <p>Luontoarvot.fi -markkinapaikka avataan "uudelleen", tervetuloa ilmoittautumaan ja linjoille: https://www.lyyti.fi/reg/Uudistettu_luontoarvotfi_markkinapaikka_webinaari_8740</p>
<p>Ammattiopisto Lappia/ Arctic Ice Cream Factory Anna-Riikka Lavia</p>	<p>Ajat ovat haasteelliset ja kuluttajien ostovoima pohdituttaa. Toisaalta yritysten käyttöön on syntynyt uusia myyntialustoja paikallisten raaka-aineiden ja tuotteiden kauppaan ja jakeluun (jatulintarhashop.com, willit.fi, louven.fi). Kansallisessa ruokastrategiassa on nostettu volyymeihin perustuvan ruuantuotannon rinnalle myös vuorovaikutusvetoinen, paikallisiin arvoketjuihin perustuva tuotanto, joka mahdollistaa monipuoliset tulonlähteet maaseudulla. Tämä hajautetun pientuotannon nostaminen strategiassa toiseksi ruuantuotannon peruspilariksi luo pohjaa pienyritystoiminnalle.</p> <p>Lappian hallinnoima Living Labs -kestävää kasvua paikallisista raaka-aineista –hanke on saanut konttihankinnat päätökseen ja kehittämisosio jatkuu vielä kesäkuun loppuun saakka. Rahoittajalta odotetaan tietoa jatkohankkeesta.</p> <p>Lappian kalapuolen hanketyössä pyritään luomaan edellytyksiä ammattikalastuksen jatkumiselle/elpymiselle. Yhteistyöhankeet jatkuvat REDU:n, Lapin AMKN:n ja LUKEN kanssa. Koulutushanke "Kohti kestävä ruuantuotantoa" lisää osaamista uudistavan viljely ja kestävyysasioiden osalta. LisäarvoBAR, jossa Muonion luonnontuoteala on mukana, sekä Lapin avomaatuotannon kehittäminen, jonka käytännön koulutuksia pidetään Louella.</p>
<p>Lapin koulutuskeskus REDU Pertti Moilanen Kyösti Paloniemi Ulla-Maija Poranen Mirva Akkanen</p>	<p>Elintarvikealalla on nähtävissä positiivista kehitystä yhteishaun opiskelijamäärissä, ja hakijoita on tullut aiempaa enemmän erityisesti elintarvikesuuntautuneisuuteen. Myös oppisopimuksia on saatu pitkän tauon jälkeen käyntiin. Kansainvälisiä suhteita rakennetaan Pohjois-Ranskaan tavoitteena opiskelijavaihtojen käynnistäminen tulevina vuosina. Lyhytkoulutukset vetävät edelleen hyvin, ja Säilyke-hanke etenee suunnitellusti. Leipomoalan vetovoima on edelleen vahva, vaikka tänä vuonna opiskelijamäärien painopiste on ollut elintarvikepuolella.</p> <p>Metsäalalla yhteishaku on sujunut erinomaisesti, ja hakijoita on runsaasti sekä Kemijärven että Rovaniemen toimipisteisiin. Keväällä toteutetaan ensimmäistä kertaa pääsykokeet, sillä hakijoita on enemmän kuin aloituspaikkoja. Metsädigi-hanke etenee aikataulussa.</p>

<p>Ammattiopisto Lappia Jarmo Saariniemi</p>	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Ammattiopisto Lappia ovat allekirjoittaneet ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilua koskevan sopimuksen 7.4.2026. Sopimuksen tavoitteet pohjautuvat Lappian missioon ohjata ja tukea opiskelijoita hyvän elämän polulla sekä palvella ja kehittää työelämää osaamisen ja elinvoiman vahvistajana. Siinä sovitaan toimenpiteistä, joilla edistetään opiskelijoiden jatkosijoittumista, hyvinvointia, opetuksen laatua ja kansainvälisyyttä. Sopimusta on valmisteltu yhteistyössä alueen sidosryhmien kanssa, ja se kattaa strategiakauden 2026–2029. – Opiskelijoiden hyvinvointi ja osaaminen sekä sujuvat siirtymät työelämään ovat toimintamme ytimessä. Toiminnanohjauksen kokeilu antaa Lappialle uusia keinoja vahvistaa opetuksen laatua ja vastata entistä paremmin työelämän saamistarpeisiin.</p> <p>Maaseutuyrittäjyyden osaamiskeskuksesta Louella valmistelut” Lähiruoan osaamiskeskuksesta” jatkuvat. Living Labs -hankkeen jatkoksi olemme hakeneet ”Lähiruokaopisto” hanketta, jossa käytännön kehittämistoiminta jatkuisi Muonio-Loue akselilla Living Labs ympäristöissä lyhytkurssi- ja yrityshautomotoiminnan muodossa.</p> <p>Kevään yhteisvalinnassa Maatalousalan perustutkintoon 1 valinnalla haki yhteensä 20 opiskelijaa. Toisella valinnalla oli 12 opiskelijaa. Kolmatta vuotta peräkkäin, hakijamäärät maaseutuyrittäjä osaamisalalle ovat kasvaneet. Tämä viittaa siihen, että maatiloilla on menossa sukupolvenvaihdoksia ja usko tulevaisuuteen on palaamassa. Sekä Metsä- että Puutarha-alan perustutkinnoissa ensisijaisia hakijoita yhteisvalinnassa oli kolme. Jatkuva haku on osoittautunut parhaaksi kanavaksi opiskelijahankinnassa em. aloille. Myös oppisopimusopiskelijoiden määrä on kasvanut molemmilla aloilla. Lapin avomaan tuotannon kehittäminen -hankkeessa Louen puutarhapuoli kouluttaa uusia avomaantuotannon viljelijöitä.</p> <p>Osaamiskeskuksen yhteydessä toimivat yritykset ovat jatkaneet toimintaansa ja olemme tiivistäneet yhteistyötä entisestään. Viime vuonna lapinlehmän maitoa on myyty kahdelle jäätelöyrittäjälle yhteensä 31 000 litraa. Myös lihan hinnannousu on parantanut maatilatuloja. Lisäksi Lapuan kankureille menevästä villasta on saatu hyvä hinta aikaisempiin aikoihin verrattuna, jolloin villaa on jouduttu viemään jopa kaatopaikalle. Viime satokaudelta saatiin yli 10 000 litraa tyrnimarjaa Aromtech Oy:n kahden hehtaarin koeviljelmältä. Living Labs -hankkeessa hankitut elintarvikekontit osoittautuivat erittäin onnistuneiksi hankinnoiksi marja-alalle.</p> <p>Myös Luonnonvarakeskuksen kanssa tiivis yhteistyö jatkuu. Kasvi- ja eläingenipankkien hoitaminen etenee tavoitteiden mukaisesti. Olemme mukana Luken kehittämishankkeissa ja viralliset nurmi- ja kaurakokeet ovat vakiintuneet koulutilan koepeltoalueelle. Oppilaitoksen kannalta on erittäin hyvä asia, että saamme tuoreet tutkimustulokset välittömästi opiskelijoiden käyttöön.</p>
<p>Meri-Lapin työllisyysalue Katja Jaako</p>	<p>Alueelta työllistyy kausitöihin metsätyöntekijöitä (metsäalan perustutkinnolla), työnhakijoissa on hakijoita, joilla on käytännön taustaa viljelystä ja karjanhoidosta, mutta koulutus puuttuu ja suomen kielen taito kehittyvää. Työnantajapuoli on kontaktoimassa lähialueen maatalousyrittäjiä ja muutenkin työllisyyspalveluissa kuunnellaan mm. mahdollisia koulutustarpeita, jotta parannettaisiin kohtaantoa.</p>
<p>Rovaseudun työllisyysalue Amanda Suokas</p>	<p>Rovaseudun työllisyysalueella kyseinen klusteri on viime kuukausina ollut varsin hiljainen ja kokonaisuudessaan melko näkymätön. Tämä näkyy sekä työnhakijapuolella että avoimien työpaikkojen määrässä: klusterin osajia ei juuri hakeudu palveluihin, eikä uusia työpaikkailmoituksia ole juurikaan tullut työnantajilta. Työnantajakysyntä painottuu lähinnä kausiluontoisiin ja yksittäisiin</p>

	tehtäviin, eikä klusterista näy laajempaa liikehdintää tai kasvavaa rekryointitarvetta.
Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue Kaisa Mäkelin	<p>Työllisyysalueella on nyt kaksi luonto- ja eräopaskoulutusta haussa, ja niiden suorittaneet työllistyvät käytännössä aina hyvin. Paikalliset matkailuyritykset etsivät jatkuvasti osaavia oppaita, jotka tuntevat Lapin luonnon, turvallisuuden ja vastuullisen toiminnan käytännöt.</p> <p>Lisäksi poropalvelut ovat vahvassa kasvussa. Poroja hyödynnetään ohjelmalveluissa entistä enemmän, ja tämä avaa oppaille uusia työmahdollisuuksia: porotiloilla, rekiajoissa, ruokintaretkillä ja erilaisissa elämyspalveluissa.</p>
Lapin ja Pohjois-Suomen elinvoimakeskus Anne Ristioja Tuula Uusipaavalniemi (ennakointivastaavien verkosto)	<p>Lapin elinvoimakeskuksessa eletään aluehallintouudistuksen jälkeistä aikaa: pikkuhiljaa alkaa valjeta, mitä se tarkoittaa käytännön virkatyössä. Suurin muutos oli, että iso osa ympäristöpuolen osaajista siirtyi Lupa- ja valvontavirastoon. Maaseutuhallinto säilyi Lapissa lähes ennallaan johtajamuutoksia lukuun ottamatta.</p> <p>Rahoitusta tälle vuodelle kehittämis- ja yrityshankkeisiin tuli jaettavaksi lähes viimevuotisen verran eli 6,3 miljoonaa + ympäristö- ja ilmastoinvestointeihin erilliset vajaa 400 000 euroa. Jaettavasta tulee niukkuutta, koska yrityshankkeille ja maaseudun laajakaistahankkeille on Lapissa edelleen kovaa kysyntää. Ohjelmakautta on vielä jäljellä ja ensi vuosi on viimeinen rahan jakovuosi, mutta nyt kiinnostaa paljon jo tuleva kausi, jolloin koko maaseuturahasto loppuu ja kaikki toimet rahoitetaan yhdestä kokonaisuudesta.</p> <p>Poropuolella työtä teettää Suomen ja Norjan välisen poroaidan rakentamisen valmistelu, joka tulee olemaan pitkä prosessi. Maatalouspuolella näkyy hieman valoa eli pitkästä ajasta voisi olla kysyntää taas aloitustuille ja investoinneille aiempaa vilkkaammin. Pikapuolin alkavat myös organisaation YT-neuvottelut, jossa säästötavoitteita on erityisesti ensi vuodelle.</p> <p>Elinvoimakeskuksessa valmistellaan kevään 2026 alueelliset kehitysnäkymät - katsauksen Lapin tekstejä ja kehitysarviointeja – katsaus julkaistaan alustavan aikataulun mukaan toukokuun puolella viikolla 19.</p>

7. Tulevaisuusnostot luonnonvaraklusterin luotsi -sivustolle

Määriteltiin käydyn keskustelun pohjalta tulevaisuusnostot, jotka kirjataan niille varattuun paikkaan [luonnonvara-alan klusterin Lapin luotsi -sivulle](#)

- Maa- ja metsätalouden merkitys yleisen infrastruktuurin ylläpitämisessä - hajautetun ruuan ja energiatuotannon säilyminen ja merkitys huoltovarmuuteen.
- Luonnon monipuolisten mahdollisuuksien hyödyntäminen - ruoka- ja hyvinvointituotteet, luontoarvot ja biomateriaalit, sekä lisäarvoa tuottavat toimintamallit. Huomioituna ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Seuraava kokousaika ja -paikka sekä teema

- Seuraava kokous 21.10.2026 klo 12.00 paikkana Loue tai Pesulan tila Ruotsin Kukkolassa.
- Teemana: Varautuminen ja hajautettu ruoantuotanto.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.46.

Kokouksen päätteeksi nautittiin kahvit kodassa ja esiteltiin REDUn Kemijärven toimispisteen luonnonvara- ja metsäalan oppimisympäristöjä.